NĂM THỨ MƯỜI BA. SỐ THỨ 2375 — MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ NĂM 19 FEVRIER 1925

RESIDENCE SUPERIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE — N° 3278

Một năm . . 6$00 | 6$00 | 6$30 | 6$30 | 6$30 | 6$30 | 12$00
Các làng và Các công-sở . » | 8.00 | 8.00 | 8.00 | 8.00 | 9.00 | »
Sáu tháng . 3.00 | 3.50 | 3.50 | 3.50 | 3.50 | 3.50 | 6.00
Ba tháng . 1.50 | 1.75 | 1.75 | 1.75 | 1.75 | 1.75 | 3.00
Một tháng . 0.50 | 0.60 | 0.60 | 0.60 | 0.60 | 0.60 | 1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres et mandats doivent être adressés au directeur du journal 36, Rue du Coton, Hanoi

Rédaction : 1, R. DU COTON
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion . . . 0$30 le cm/m
Par contrat annuel . . .
Par centimètre et par insertion . . . 0$10
Réclame dans la 1re page . . . 1$00
Annonces judiciaires et légales . . . 0$50
On traite à forfait pour les contrats importants.

Việc tiền-tệ ở nước ta

Việc tiền tệ ở nước ta xưa kia rất là cầu thả, từ khi bản-triều nhất thống ba kỳ, đúc tiền cho dân gian tiêu dụng, ở Bắc-kỳ thì tiêu tiền kẽm, ở Trung-kỳ thì tiêu tiền đồng, nhưng cũng chiếu theo giá tiền kẽm có hạng tiền ăn ba thì mỏng mà xấu, hạng tiền ăn sáu thì dày mà đẹp đến niên-hiệu Thành-thái lại có đúc tiền ăn mười, lại to hơn mà dày hơn. Không biết vì thời quen từ bao giờ, và vì cớ gì mà sinh ra, từ Ninh-bình giở ra thì tiêu tiền kẽm, từ Thanh-hóa giở vào thì tiêu tiền đồng. Trong khoảng mươi lăm năm nay, tiền kẽm ở Bắc-kỳ gẫy nát đã hết, chánh-phủ lại có đúc ra một thứ tiền đồng, gọi là tiền Khải-định, cho dân gian dùng về những sự mua bán nho nhỏ, nhưng tiền ấy cũng chỉ thấy tiêu ở xứ Bắc-kỳ, cũng như tiền kẽm ngày trước. Ở trong một nước mà tiền không thông dụng, mỗi xứ tiêu một thứ, tuy những sự buôn bán to tát, dùng bạc giấy bạc đồng thì thông dụng được cả cõi Đông-pháp, nhưng những người hành khách đi đường, tiêu dụng không quen, tưởng bị nhiều điều bất tiện.

Đó là những sự bất tiện nho nhỏ cho người hai xứ khi vãng lai tiêu pha ở đường xá, còn những sự mua bán riêng của mỗi xứ, thì mới thật là bất tiện rất to. Xứ Trung-kỳ thường tiền nhiều mà bạc ít, những sự mua bán nho nhỏ thì thường hay dùng tiền, người đi mua đồ độ giảm ba quan giở xuống, mang xách thật là kềnh-càng và nặng nề. Những tỉnh tiêu cả ba thứ tiền, thì khi mua bán, tính toán rất là phiền, thường hay vì lầm lẫn mà sinh sự cãi cọ lôi thôi; nhà hàng tối đến lại còn phải kiểm soát lại mới chia hạng tiền mà đóng thành quan được, tốn thì giờ biết là bao nhiêu. Tiền thì ăn sáu ăn ba, mà tiền tốt tiền xấu không đều nhau, quán gian-phi, thường hay đánh lận xông, sự giao-dịch càng phải lựa chọn, lắm cho sự buôn bán rất là trở ngại. Lại còn thế nầy nữa mới thật lạ mà thật phiền, có phải cả mấy tỉnh Trung-kỳ cùng tiêu cả ba thứ tiền ấy đâu: từ Huế giở vào, thì tiêu cả ba thứ, tỉnh Quảng-bình và tỉnh Hà-tĩnh thì chỉ tiêu tiền ăn mười và tiền ăn sáu, tỉnh Nghệ-an thì chỉ tiêu tiền ăn sáu mà thôi, vì thế người Quảng-bình và Hà-tĩnh mà muốn ra buôn bán giở Vinh, thì trước khi đi phải đổi lấy tiền ăn sáu nhiều khi phải cấp một quan đến mười đồng; cách nhau có độ mấy mươi ki-lô-mét mà cũng phải đổi tiền, chẳng khác gì người xứ Đông-pháp đi sang Tây sang Tàu phải đem bạc đến nhà ngân-hàng mà đổi lấy bạc của các xứ ấy, phiền nhiều cho sự buôn bán và người hành-khách biết là nhường nào!

Vả lại ở Trung-kỳ còn có một cái tệ nầy nữa, Trung-kỳ vì số tiền nhiều, mua bán thường tính theo giá tiền, mà giá bạc lại mỗi nơi mỗi khác; từ Huế giở vào, giá bạc thường được bảy quan, từ Quảng-trị, Quảng-bình ra đến Thanh-hóa, tỉnh thì sáu quan, tỉnh thì năm quan, đó cũng có trở-ngại đến sự buôn bán và đi đường lắm.

Ở xứ Bắc-kỳ thì xưa kia vẫn tiêu tiền kẽm, rất là nặng-nề kềnh-càng, sự buôn bán và sự đi đường xa rất là không tiện. Sau chánh-phủ Bảo-hộ mới phát ra bạc đồng bạc giấy và bảo xu cho dân-gian tiêu dụng, tuy ở các chốn thôn-quê, tiền kẽm vẫn còn tiêu, nhưng mà sự buôn bán to và sự đi đường xa, cũng đã là tiện lợi. Vì kêu là một chất hay nát hay gẫy, tiền kẽm cũng tự-nhiên hết đi dần dần, chánh-phủ mới đúc ra thứ tiền đồng, tiền Khải-định, để thay cho tiền kẽm lâu ngày đã gẫy nát hết. Tiền ấy đúc bằng chất đồng, không sợ sự gẫy nát như tiền kẽm ngày xưa; và giá tiền cứ một xu ăn hai, vì với tiền ăn ba, ăn sáu và ăn mười hiện dùng ở xứ Trung-kỳ bây giờ, thì lại gọn gàng dễ tinh hơn, về sự mua bán nho nhỏ cũng đã là tiện lợi. Tuy ở các sở công, như là sở Bưu-điện, sở Kho-bạc, và ở các hàng buôn Tây, như nhà Ngân-hàng và các thương-điếm lớn thì nhận số ít tiền đồng mà thôi, là vì người Tây sợ kềnh-càng, mang xách và kiểm-soát không tiện bằng xu bằng hào, cho nên không muốn nhận nhiều, nhưng ở dân gian tiêu dùng cũng đã là tiện hơn tiền kẽm ngày trước và tiền đồng ở xứ Trung-kỳ, vì những cớ vừa mới kể đó.

Tiền Khải-định hiện nay tiêu dùng đã quen, mà cứ hai trăm đồng tiền ăn một đồng bạc, sự đổi chác lại rất là giản tiện, vậy tưởng nên thu lại tiền đồng ở xứ Trung-kỳ mà đúc thêm tiền Khải-định cho hai xứ cùng tiêu chung thì tiện hơn. Chánh-phủ vẫn lưu tâm đến việc hưng-lợi trừ hại để mưu phúc lạc lợi cho nhân dân, phàm những việc bất tiện cũng đã sửa sang thay đổi dần dần, chắc là cái vấn-đề tiền tệ nầy, cũng có ngày sửa đổi lại, cho trong Nam ngoài Bắc được thông đồng, mà nhân-dân khỏi những điều bất tiện.

H. T. B.

MỘT THỨ THUỐC TRỊ BỆNH SỐT RÉT RỪNG

Có tin rằng bác-sĩ George Hooper, ở Mexico mới tìm được một thứ thuốc trị bệnh sốt rét rừng. Bác-sĩ Hooper tiêm thuốc mercurochrome, là một thứ thuốc làm bằng thủy-ngân, của đại-học-đường Johns Hopkins (Hoa-kỳ) chế ra. Người ta mới những người bị bệnh sốt rét rừng trị bằng kỳ ninh mãi không yên, đến lúc tiêm thuốc nầy vào, chỉ trong bốn mươi tám giờ là khỏi bệnh.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 17 Février 1925

Quân Pháp ở hạt sông Sarre

Tin đồn rằng chánh-phủ Pháp rút quân ở hạt sông Sarre về để giao cho về Bỉ-lì-thì bắt đặt với việc tuần-cảnh là một tin đồn sai.

Tại hội Vạn quốc

Tại hội đồng thành giáo quản bị, M. Paul-Boncour bày tỏ mọi lẽ về cái ý-kiến trước Pháp đối với việc kiểm-soát quân bị ở nước Đức để biết nước Đức chế tạo những khí-giới gì, và chế tạo khí giới bao cho ai.

M. Macnel nước Anh nói việc chế tạo khí và việc bán khí-giới cũng là một. Ông lại nói câu chuyện nước Hồi-kỳ có ký, tại nước Anh mới ký.

Nước Nga với các trái khoản

M. Hrassine đại-sứ nước Nga có nói nếu các nước cho Nga vay tiền để giúp vào việc kỹ-nghệ và việc nông-nghiệp, thì nước Nga sẽ công-nhận các trái khoản mới và một phần trái khoản cũ.

Đảng Cộng-sản ở nước Đức

Trong khi đảng cộng-sản bị bế tỉnh ở Berlin có xung đột với lính cảnh-sát. Hai bên đều có người bị thương.

Gió bão ở Âu-châu

Tây bộ Âu-châu gió bão, mưa tuyết dữ dội. Nhà cửa vườn được tàn hại rất nhiều. Tàu bè đi lại ở Địa-trung-hải rất khó. Nhiều nơi lụt lội. Vì gió bão một đây hỏa xa bị trượt bánh ở Salzbourg, một người chết, 17 người bị thương. Một đây hỏa xa đi cứu chữa bị đổ nhưng không ai bị hại cả. Một đây hỏa xa chở hàng bị đổ ở gần Seplgen.

Tin Trung-hoa

Phùng-ngọc-Tường còn muốn vận-động

Hương-cảng ngày 11 février 1925.

— Phùng-ngọc-Tường lại muốn khoanh trương thế-lực cho mình, có điện về Bắc-kinh xin Đoàn-kỳ-Thụy cho đổi cái xưởng đúc tiền ở Trương-gia-lôan làm xưởng binh công. Nhưng Đoàn chưa có.

Ngày đầu Trương-học-Lương là con gái Trương-tác-Lâm nói chuyện với mọi người rằng: thân phụ tôi bao giờ cũng phản đối về việc dụng võ nhưng nếu vì sự bảo-hộ chính-phủ trung-ương mà phải chiến-tranh thì quyết ra tay ngay. Vậy nếu có kẻ nào dám cả gan phản hoại chính-phủ thì cha tôi quyết lấy võ lực mà đối đãi. Trương nói thế là có ý ám-chỉ vào Phùng-ngọc-Tường.

Phùng ngọc Tường có cử đại-biểu là Trương-thụ-Thanh đến Phụng-thiên cùng Trương-tác-Lâm bết mối hòa hiếu.

Tòa nội-các tổ chức lại

Hương-cảng ngày 12 février 1925.

— Tòa nội-các lại nghe đâu định tổ chức lại, cử Mã-tự-Lân làm tổng-trưởng bộ giáo dục, Tiền-thụy-Lân làm tổng-trưởng bộ nội-vụ kiêm chức tổng-trưởng bộ nông thương; Cáng-tâm-Trạm tổng-trưởng bộ tài-chính; Lâm trưởng-Dân tổng-trưởng bộ tư-pháp, Châu-Thâm tổng-trưởng bộ nội-vụ, kiêm chức cảnh-giám. Còn Lý-tư-Điệu là người tổng-trưởng tài-chính thì sẽ lựa bổ vào chức trọng yếu khác.

Tình hình quốc-dân đảng

Hương-cảng ngày 12 février 1925.

— Quốc dân đảng từ khi Tôn-Văn ốm thì hình như rất là rắc rối. Bây lâu quốc dân đảng vẫn bất phục phản đối của hội-nghị thiện-hậu nay bỗng biến-hẳn và cử đại-biểu đến dự nghị.

Nghành tiếp Âu-châu

Hương-cảng ngày 12 février 1925.

— Vị Đan-thiên (chức được đặc về giáo-đồ đạo phật) ở về xứ Tiền-Tây-tạng đến Bắc-kinh, Đoàn-kỳ-Thụy sai con là Đoàn-tuấn-Lương ra đón. Đón vào ở Trung-hải bảo tiền-quân. Chính-phủ dân quốc trích năm nghìn đồng tiền để hoan nghênh.

Nước Trung-hòa với nước Nga

Ở quan-giới nước Trung-hoà cho cái tin ở Berlin gởi đến nói về việc lập một tờ giao ước bí mật của ba nước Nga Nhật Đức là một tin đáng buồn cười. Ai nấy đều rằng cứ như hiện tình cuộc giao-tế Trung-Nhật ngày nay, thì không sao điều-đình cho xong bản giao-ước Trung-Nga được.

Agence Indopacifi.

BẢY VỊ THÍCH-MA TÂY-TẠNG Ở LONDRES

Bảy vị Thích-ma (1) Tây-tạng mới đây có đến Londres. Cái bộ dạng trông rất lạ cho người Âu-châu. Trong khi các Thích-ma đi ngoài phố, có đại người thiếu-niên đi trước, một người cầm một cái gậy dẫn có buộc một cái lục đốt trắng, một người cầm một cái bình đựng nước cầm mấy cái lông công.

Các vị Thích-ma ấy có đi ở phố xa thì không xe. Một hôm các ngài lại đi xe điện cũng nghênh ngang như thế. Người làm xe điện bèn bảo:

— Trong bình nầu có nước, xin tắt lửa ở lu đi.

Người thông ngôn đi hầu các vị hết sức phàn trần mọi lẽ, nhưng thấy ký không chịu nghe, cứ nhất định một mực là tắt lửa đi, không thì mời xuống xe. Sau các ngài phải xuống xe, nhưng trước khi xuống, các ngài lại biếu cho mấy ký một cái lông công. Thấy ký bèn cười mà cầm lấy, rồi tắm lên trên mũ để phòi.

(1) Một chức cao trong Phật giáo-đồ ở Tây-tạng.

SỐ KIM-CƯƠNG TRÊN THẾ-GIỚI

Người ta tính ra số kim-cương trên thế giới từng-công được 38.000 kilos.

Trước thế kỷ thứ mười tám chỉ có Ấn-độ là xuất sản ra kim-cương, tính ra cũng đã được 2.000 kilos. Từ đấy đến nay nước Brésil xuất-sản được 2.500 kilos, nhưng xứ xuất-sản nhiều kim-cương nhất là nam-bộ Phi-châu. Trong bốn chục năm giới nay, riêng các mỏ ở miền ấy cũng xuất-sản được 34.000 kilos.

Kim-cương chuốt xong bán 1.000 quan một carat, mà mỗi carat là 20 grammes. Nếu tính như vậy thì kim-cương lấy được từ xưa đến nay đáng giá 200 nghìn triệu quan. Song phải biết rằng kim-cương đem chuốt mất nhiều vụn và mảy lắm, mà vụn vỡ, mấy chỉ giá kể hơn một trăm triệu.

TRONG NƯỚC BỂ CÓ VÀNG BẠC HAY KHÔNG?

Trong nước nước chất người ta thấy ở trong nước bể, có hai chất là chất vàng và chất bạc.

Rằng một chất bạc, các nhà hóa-học tính ra rằng trong một thước đứng nước bể có 10 milligrammes chất bạc. Nước bể toàn thể giới cộng là 1.330.000 triệu thước đứng mà dân số trên thế-giới cộng là 1.500 triệu, nếu số bạc ấy ta lấy được cả thì mỗi người có thể được một khối đứng già 1.800.000 quan, là tính theo giá bạc trước buổi chiến-tranh.

Về số vàng thì người ta tính ra rằng trong một nghìn kilos nước bể, thì có đựng có 50 milligrammes vàng. Nước bể trong thế giới cộng là 1.330.000.000.000.000 thước đứng. Vậy có vàng có thể lấy được cộng là 66.000.000.000.000 kilos. Lấy số vàng ấy mà chia cho 1.500 triệu người, thì mỗi người được là 46.000 kilogrammes. Vàng ấy tính theo giá số quan một người, thì mỗi người sẽ được một số vàng đáng giá 690 triệu quan.

NHÀN ĐÀM

Đố ai biết?

Đố ai biết trộn và thuốc-phiện hết bằng gì?

— Câu hỏi đố qua! Rượu đâu bằng trộn và nên; thuốc-phiện hễn bằng dựa cây nhà-phiện chứ gì.

—Nhưng không phải, rượu nấu bằng xương tạp chí, vì có lẽ có nấy người bỏng rượu vào là được đồng cân tử tế đâu, mà anh bảo bỏng rượu bằng thấy lắc lẻ ra như lọn cả. Còn thuốc phiện thì nấu bằng xương khuyu, vì cái bàn-đèn nào cũng vậy, lúc chưa có thuốc, thì ngáp ngáp ngắn dài, nhìn thuốc thổi, đến lúc chơi vài khói vào thì mồm nào mồm ấy, tán đâu ra đấy, miệng cứ hót như khướu, chẳng mấy lúc đã không!

Quỡng-sỹ.

Hai bài diễn-văn của người Nhật

TẠI TRƯỜNG Y-HỌC

(Tiếp theo)

Bài diễn-văn của giáo-sư Gorai thì nói về cái vấn-đề xã-hội ở Nhật-bản. Giáo-sư nói: Cái cảm-giác thứ nhất của tôi lúc đến Hà-nội là cảm-tưởng thấy sự trật-tự và bình-an ở đây. Các thuộc-địa Pháp vẫn có điều ấy khác thuộc-địa của các nước. Cái bí-quyết bảo-thủ trật-tự bình-an ấy, là vì người Pháp khéo cai-trị dân bản-xứ bằng cái tôn-chỉ đồng-hóa cộng-tác, gồ ở cái tư-tưởng nhân-đạo, đi truyền ở quốc-dân Pháp vẫn có điều ấy khác thuộc-địa của các nước. Cái bí-quyết bảo-thủ trật-tự bình-an ấy, là vì người Pháp khéo cai-trị dân bản-xứ bằng cái tôn-chỉ đồng-hóa cộng-tác, gồ ở cái tư-tưởng nhân-đạo, đi truyền ở quốc-dân Pháp xưa nay vậy. Giáo-sư lại nói: Trước các ngài, chúng tôi cũng trông cậy vào cái chủ-nghĩa ấy mà mong qua được cái hồi khủng hoảng về đường xã-hội ở Nhật-bản ngày nay.

Xã-hội Nhật-bản hiện nay đương lúc rất là náo-động. Các vấn-đề thợ thuyền hiện nay đương buổi khó khăn. Xã-hội Nhật-bản cũng lúc có cái phong-trào khá kịch-liệt, song tôi chắc không có sự biến cách như một vài nước ở Âu-châu đâu, vì ở nước Nhật không có mấy cái tệ-tục riêng như ở mấy nước ấy.

Những tệ-tục ấy cái gốc đều là ở một nhân-đẳng này cái-tại một nhân đẳng khác, mà các tệ tục ấy có thể tóm làm ba hạng. Hạng thứ nhất là tài-sản chênh lệch quá, nhất là ruộng đất. Thực thế, nhiều người có nhiều ruộng quá, thì hay xảy ra sự biến cách.

Ruộng đất ở Pháp cũng như ở Nhật, cũng không chênh lệch lắm. Không có những vị mảy lắm, thì rất nhiều người cũng có thước đất nào như là ở nước Nga. Việc ấy là trong cuộc duy-tân năm 1868, các bọn vương-hầu trong bỏ cái quyền lợi của mình, và được nhà nước cấp một số tiền nhà hàng năm để đền bồi chút đỉnh cho. Các bọn vương hầu lại bỏ cả những chức tước quý-phái, mất đi, sau mới lại lập lại một cách khác. Nhờ về thế nên bọn thôn dân nhất dân được giải-phóng, rồi sau không xảy ra cái nỗi khó khăn như ở Âu-châu.

Cái tệ-tục thứ hai là bọn rang-lưu xã hội ăn rong ngồi rồi, đó cũng là một điều đáng xã-hội trách bọn tư-bản. Ông Proudhon nói: « Cái của số hữu tức là của đạo kiếp; » Cái ý cũng là thế vậy. Cái thói lười biếng của bọn trung-lưu xã-hội nước Nhật tuy là một cái duyên cớ trong các duyên cớ gây nên cái nạn quá-kích. Nước Nhật chúng tôi không có cái bệnh ấy. Ở nước Nhật ai ai cũng người rồi cho là một việc xấu, mà cả làm việc bằng tay cũng không bị khinh rẻ như ở Trung-hoa cả.

Cái tệ-tục thứ ba là bọn người cứu nhà nghèo ở Âu-châu khó lòng mà bước lên được, vì vậy đảng Xã-hội phần nhiều là những tay tinh-thường trong nơi quân-bách, gia công tập luyện tập lấy thân mà trở nên bọn tài-trí. Đại-khái như các ông J. J. Rousseau, Fourier, Edamlin, Louis-Blanc, Pierre Leroux, Proudhon, v.v.

Về điều ấy, nước Nhật cũng may mắn hơn các nước khác, vì ở nước Nhật cái giấy liên tục trong gia tộc còn mạnh lắm. Con trẻ có khiếu thông-minh, thì họ xa họ gần thường có người giúp đỡ. Người giá lại còn có các hội từ-thiện giúp đỡ cho con nhà nghèo có cần mà luyện tập cho thành tài.

Ba việc kể trên này chứng minh rằng ở nước Nhật không có cái nạn các nhân đồng lắm áp nhau, nhưng việc biến cách phần nhiều bởi bọn giầu có ích kỷ mà gây nên, Nhật-bản xem chừng không phải lo về điều ấy.

Cái đặc sắc ấy của xã-hội Nhật-bản ở đâu mà ra. Đó là cái kết quả tự nhiên của cái luân lý Đông-phương vậy. Có người vẫn chính Khổng phu-tử. Không phu-tử đáp: Quân quân, thần thần, phụ phụ, tử tử. Nghĩa là cái nghĩa vụ của người trên nặng hơn cái nghĩa vụ của người dưới. Người dưới làm loạn, là bởi người trên không chính. Những sự biến động gốc không phải ở hạng hèn khốn, nhưng bởi hạng giầu có ăn-ở ích kỷ quá mà ra. Cái ý-tưởng tuyệt đích về đường xã hội ở Viễn đông có thể tóm ở trong câu sau này: « Cư thượng bất kiêu, vi hạ bất bội. »

Xem vậy, chẳng qua chỉ là khuyên gội tấm lòng đoàn thể, và cảnh đừng xã hội phải đông lao cộng tác với nhau. Mà cái xã-hội Nhật tôn là dựng nên bằng cái nền luân-lý ấy.

Song ta cũng chớ lấy thế mà kết luận rằng luân-lý Á-đông hơn luân-lý Âu-tây. Các nhà xã-hội-học bây giờ thì cuộc tiến hóa xã hội có hai lý thuyết. Một là cái lý-thuyết ưu thắng liệt bại của ông Lamarck người Anh và ông Darwin chính đốc lục. Một là cái lý-thuyết tương tế tương trợ của ông Miloug Edward, ông Kropotkine hồ phụ vào. Hai cái lý thuyết ấy rất cần cho sự tiến bộ của nhân loại, nhưng đối với mỗi cái văn-minh cái quốc hồ lại mỗi khác.

Ở xã-hội Âu-châu, cái lý thuyết ưu thắng liệt bại thích-hành hơn, thì cái quan-niệm quyền lợi mình hơn cái quan-niệm nghĩa-vụ, vì thế mà cái văn minh Âu-châu tiến bộ rất cường, nhưng tại sinh ra nhiều việc biến-động luôn luôn. Ở xã-hội Á-đông, cái lý-thuyết tương-tế tương-trợ thịnh-hành hơn, thì cái quan-niệm nghĩa-vụ mạnh hơn cái quan-niệm quyền-lợi. Vì vậy xã-hội Á-đông dễ được bình yên, nhưng về đường văn-minh chỉ tri tiến cứ không được mau chóng.

Xem như vậy thì ở Á-đông duy trì sự bình yên thì dễ, nhưng cứ mê-mông mãi thì cũng rất nguy.

Một xã-hội tiến-bộ thì rất nhiều hay có sự biến-động. Vậy ta phải tìm cách điều-hòa được sự cạnh-tranh và sự yên-tĩnh. Đó là một việc lớn của các nhà xã hội-học ngày nay phải kế-cứu vậy.

Thực là về vấn-đề học-giới nước Pháp có một nhà tư-tưởng như ông Léon Bourgeois. Ông khéo điều-hòa cái quyền lợi với cái nghĩa-vụ, cái quan-niệm cá-nhân với cái quan-niệm vong kỷ, cái tư-tưởng vị lợi với cái tư-tưởng vị lý, cái hòa-bình của xã-hội với sự tiến-bộ của nhân-loại.

Nước Nhật ngày nay là một cái xã-hội, mà cái tinh thần gia-tộc rất mạnh, nay phải đem cái lòng đoàn-thể mở mang cho cực kỳ hoàn toàn, để gây nên tấm lòng đoàn-thể xã-hội; nghĩa là làm cho cả xã-hội thành ra một cái gia-tộc lớn, mà lại giữ gìn cái quan-niệm cá-nhân được chu-toàn, đó thực là cái mục-đích trong chữ nghĩa của ông Léon Bourgeois, ý là cái chủ-nghĩa đoàn-thể vậy.

THƠ SÁCH-HỌA

(Họa mấy bài thơ đăng trong số báo ngày 5 février 1925)

Thức đêm

Một mình một bóng hóa nên sầu!
Theo vận thơ ai họa bốn câu,
Tâm-sự muốn đem cùng giải tỏ,
Biết ai mà tỏ lúc đêm thâu?

Đề ảnh

« Chơi thuyền với bạn »

Một chiếc thuyền lan ta với ta,
Bể trần khôn vượt khỏi cho qua.
Thuyền tình bể ái thêm nhiều chuyện!
Muốn tránh sao mà gỡ chẳng ra?

Tân xuân thí bút

Mới hiết mình ta đã có dây,
Ra đời gánh vác mấy năm nay!
Lợi-danh hai chữ càng thêm bước!
Tình cảnh đôi đường phải chịu cay!
Tránh bước đường ngang cùng ngõ
Giữ điều ở thẳng lại ăn ngay. [lắt,
Xuân này chắc hẳn hơn xuân trước,
Vận xấu đi rồi tốt đến đây.

Ngọc-hồ, Trần-viết-Bảo.

Giải đáp những điều pháp-luật

CÂU HỎI. — Nhờ quí-quán giải-đáp cho câu hỏi sau này và xin đăng kỳ tới tôi thì tôi đội ơn quí-quán lắm.

Nguyên tôi có ký giấy bảo chứ hộ cho một người anh em là ông H vay 200 đồng. Đến hạn người anh em tôi không trả, nên chủ nợ đã kiện cả hai người chúng tôi tại tòa án bắt phải liên đới trả đủ số tiền kỳ và tính thêm cả tiền lãi nữa. Nay người anh em tôi đã bị giam về việc nợ kỳ rồi mà người chủ nợ lại còn dọa bắt giam tôi nữa thì có được không?

TRẢ LỜI. — Không, người chủ nợ chỉ có phép xin tịch biên và bán các động-sản và bất động-sản của ông để lấy tiền nợ mà thôi.

* * *

CÂU HỎI. — Nhờ ngài làm ơn cho tôi bảo giúp cho tôi việc sau này:

Nguyên xưa nay tôi vẫn mua các thứ thực-phẩm và các hàng vặt tại hiệu.... đã dùng ở nhà, mỗi khi tôi mua gì thì đều kỳ giấy *bon* giao cho hiệu kỳ. Hiệu biên vào sổ để tên tôi rồi cứ đến cuối tháng thì hiệu đem *facture* đòi tiền và trả lại tôi số những cái *bon* mua hàng.

Tháng trước đây, không rõ vì hiệu kỳ nhầm lẫn hay làm sao, lại biên vào sổ rằng tôi mua chịu một hòm rượu *champagne*, kể *facture* hỏi tiền tôi mà lại không có *bon* của tôi mua rượu.

Tôi cãi thì hiệu kỳ lại viện lẽ rằng các sổ sách của nhà buôn có thể chứng thực rằng tôi có mua hòm rượu kỳ, vì đã biên vào sổ rồi, dù tôi cãi là không mua cũng không được.

Luật kỳ có thực hay không, xin ngài chỉ bảo cho tôi biết.

TRẢ LỜI. — Cứ như Thương-luật (Code de commerce) điều thứ 12, phàm các sổ sách buôn bán mà biên chép hợp lệ thì quan thẩm-phán có thể lấy làm tang chứng về những việc buôn bán và *đối với các nhà buôn bán với nhau*. Nhưng ông chỉ là người mua hàng, không phải là người buôn bán, thì đối với ông, điều luật kỳ lại không thi-hành được.

Vậy những chữ mà hiệu kỳ biên vào sổ là ông có mua hòm rượu *champagne* thì không đủ làm cái tang chứng rằng ông có mua hòm rượu kỳ.

Như vậy nếu không có *bon* của ông kỳ tên thì ông có thể không trả được.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 15 độ
15 giờ 16 độ

Giá thóc gạo:

Gạo hạng nhất, một tạ.	11	50
— nhì, —	10	60
— ba, —	9	70
Thóc hạng nhất, —	6	70
Bắp ngô —	7	30

Giá bạc. Kể từ ngày 18 Février 1925, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 10 f. 60

Tin quan Thống sứ Monguillot. — Cứ như báo *France-Indochine* thì có lẽ quan Thống-sứ M. Nguillot đến tháng sau sẽ xuống tàu trở sang đây, mà sang làm Toàn-quyền thay quan Merlin chừng tháng tư thì về hưu.

Cái tin này mấy tháng trước bản-báo đã nói rồi, nhưng chưa lấy gì làm chắc, vì mới là tin đồn phỏng mà thôi.

Ngạch cai-trị. — M. Vinay quan phó cai trị hạng nhất trước tòng sự tại Bắc-kỳ nay hết hạn nghỉ thì bổ vào phủ Toàn-quyền.

Phái-bộ Nhật-bản tại Đông-dương. — Phái-bộ của chính-phủ Nhật bản đã tới Saigon ngày 17 février hồi 10 giờ 15.

Các phái-viên của hội Hữu-ái Đông-pháp (Amis de l'Indoc ine) đã tới Huế chiều 16 février. Ngày 17 các phái-viên có vào yết-kiến Hoàng-thượng rồi thăm các điện và nhà Khải-định bảo-tàng-viện cùng lăng đức Minh-mệnh. Tối hôm ấy tại phủ Khâm-sứ có mở đại tiệc.

Ngày 18 các ông đã đời Huế và Tourane thì có hội đồng thành-phố và phòng Nông-thương tiếp đãi.

Máy bay tại Ai-lao. — Quan trung-úy Guillaumet có máy bay đó nọ phải đưa về chữa tại Muong-Sing thì ngày 16 février hồi 10 giờ sáng đã ở Muong-Sing đi thẳng về Vientiane, tới nơi lúc 13 giờ 40.

Ngày 17 février hồi 10 giờ 30 quan khâm-sứ Lào đã ở Vientiane cùng với hai máy bay sang Xieng-Khouang. Tuy trời có sương mù và gió mạnh rất khó đi, mà đến chiều hai chiếc máy bay cũng bẹ được ở Xieng-Khouang như trường Nuân-dan đến xem đông lắm. Những người vận máy và các hành-khách đều được mạnh khỏe cả.

Máy phô tối nay không có đèn điện. — Quan Đốc-lý Hanoi và ông chủ nhà máy đèn có lời bá cáo để công-chúng biết rằng vì nỗi điện hồng nên tối nay 18 février, nhà máy điện phải cắt giây điện các khu về phố hàng Buồm, Bichot, Francis-Garnier và hàng Cót.

Vệ nghỉ. — Có tin rằng quan Tư-pháp tổng-trưởng Habert chừng tháng năm tây thì về qui-quốc nghỉ.

Sở Tài-chính. — M. Berthenx phó chủ sự hạng nhất ngạch bộ thuộc địa nay kiêm chức phó tài-chính Đông-dương và chức ủy viên của chánh phủ tại công-ti hỏa-xa Đông-dương và Vân-nam thay M. Desjardins về nghỉ.

Đám cháy ở Chợ-lớn. — Quan Toàn quyền được tin Chợ-lớn phát hỏa thì lập tức ngài đã điện vào cho quan tổng-đốc Nam-kỳ để chia buồn và tỏ tình thân ái với thành-phố Chợ-lớn cùng gia-quyến những người bị nạn.

Muốn bán một cái xe ô-tô hiệu « Charron » 15-18 mã-lực. Còn tốt lắm. Xe này có, thể dùng làm xe vận-tải được.

Hỏi tại số 8, đường Général Raffenel (cạnh trường học thuốc.)

Những tin-tức về các bệnh truyền-nhiễm. — Theo như giấy tờ của quan bác-sĩ L'Hermenier là đại biểu của Đông-dương tại hội Vạn-quốc ở Singapour thì quan Toàn quyền định rằng ngài sẽ tư cho sở Vệ-sinh lớn ở Saigon cứ mỗi tuần lễ một lần sẽ điện những tin tức về các bệnh truyền-nhiễm. Những tin ấy sẽ thông báo cho các báo-quán rõ.

Việc đắm tàu « Haiphong ». — Lúc bản báo sắp ấn hành thì tiếp được bức điện tín của ông nghị-trưởng Hội-đồng quản hạt Nam-kỳ để ra quan Toàn-quyền về việc đắm tàu *Haiphong* và bức điện-tín quan Toàn-quyền đáp lại.

Số báo ngày mai bản quán sẽ lược dịch đăng báo.

Việc nghĩa quyên ở Nam-kỳ giúp người Trung Bắc-kỳ. — Nuân ở Nam-kỳ có mở cuộc nghĩa quyên giúp những người bị lụt bão Bắc-kỳ 50.756 đồng và Trung-kỳ 96.749 đồng thì quan Toàn quyền có điện vào cho quan tổng-đốc Nam-kỳ như sau này:

« Cùng với những lời cảm tạ của những người bị nạn Trung Bắc-kỳ, tôi xin ngài nhận lấy và chuyển đạt cho hết thảy các nhà từ thiện Nam-kỳ những lời khen ngợi sẵn-sàng của chính-phủ về tấm lòng liên tạ đã sớm được ứng kết quả hay như thế. »

HIỆU BÀO-CHẾ:

CHASSAGNE

59, Rue Paul-Bert, Hanoi

Có bán đủ cả các thứ thuốc

NÊN HỎI QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) Ở BÀY

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGENE

Pharmacie Montès

54, RUE PAUL-BERT, HANOI

DẦU GAN-CÁ-VIÊN

(Capsules huile de foie de morue)

Mỗi ngày uống bốn viên, sáng 2 viên, chiều 2 viên, trước khi ăn cơm.

Giá mỗi lọ: 0 $ 90

海 肝 鮫 丸

Cuộc thi xe đạp. — Cuộc thi xe đạp chiều chữ nhật vừa rồi rất là vui vẻ, chỉ phiền một nỗi là cả tuần lễ trời mưa luôn mãi cho nên không ai luyện tập được đâu. Kết quả cuộc thi kỳ như sau này:

1/2 fond: Manche thứ nhất 10 kms. 1· Bồng, 2· Ettori, Cousin đạp đến vòng thứ 5 thì bỏ.

Manche thứ hai: 1· Bồng, 2· Ettori.

Thứ tự như sau này: 1· Bồng, 2· Ettori.

Bồng đáng kể hơn thật, vẫn với những người Tây gió thế mà được nhất.

Cuộc thi của người mới tập: 1· Can 2· Mão 3· Kiêu.

Cuộc thi chạy từng người 45 vòng: 1·Descormes, 2·Appere, 3 Tiên, 4 Filly.

Cuộc bắt kỳ: 1· Cousin, 2· Appere, 3 Gentil.

Cuộc thưởng 5 kilomètres: Ettori được phần thứ nhất, thứ nhì và thứ 4, Maron được phần thứ 3.

Cuộc thưởng cuối cùng: 1· Ettori, 2· Maron, 3· Gentil 4· Công.

Cuộc thi chấp bực 6 vòng: 1· Filly, 2· Appere, 3· Desormes, 4 Maron, 5· Bồng, 6· Mercie.

Xin có lời khen hội mỗ ngày mỗi tấn tới mãi.

Tòa án Đại-hình. — Chiều hôm qua, mãi hơn 6 giờ tòa án Đại-hình mới xét xong vụ in và lưu thông giấy bạc giả ở làng Bình-an tỉnh Quảng-nam (Trung-kỳ) tại tòa án phát tiêu Lê-Trực 8 năm tội đồ và 100 quan, tên Lưu-Phu và tên Trần-Long mỗ tên 5 năm tội đồ và 100 quan và miễn cho các tên kỳ tội biệt xứ.

Kỳ án này là kỳ cuối cùng trong vụ thứ nhất năm nay.

Ngạch học-chính. — Mlle Ng-thị-Xuân có bằng Sơ-học Pháp-Việt, được bổ dạy phụ tại trường nữ-học Việt-trí trong khi Mlle Trịnh-thục-Oanh đi vắng.

Mlle Ng-thị-Xuân sẽ được lĩnh phụ cấp một ngày là 5 hào.

Mlle Trịnh-thục-Oanh, giáo học bằng tâm ở Việt-trì, được phép nghỉ 29 ngày.

PHÒNG-THAM-BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương-tín độ một năm ở Bắc-đầu bội-tinh.

Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh-viện Tenis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said Al-cập Huế.

Người không đau, hãy đến chữa mắt và các thứ bệnh lậu bệnh giang mai

Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều 14 đến 17 —

KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM CHỨNG: Giá 1 $ 50

Phòng thăm bệnh tại: ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.

GIÂY NÓI số 236

8 301

TOU-FOU???

Tou-fou là tay đóng trò chớp bóng có giá trị

CỦA HIỆU

INDOCHINE-FILM

Sành bầy được với những tay sành sỏi

Chẳng bao lâu ta sẽ được mục-kích VUA GIẢI BUỒN nay trên màn ảnh các rạp ở Đông-pháp.

Thuế đỗ các ô-tô vận-tải. Quan Đốc-lý vừa ký nghị-định kể từ đầu năm nay trở đi các ô-tô vận-tải hoặc đậu hoặc đi qua địa-hạt thành-phố thì phải nộp một thứ thuế riêng.

Thi thư-ký ngạch Tòa-sứ. — Hôm qua bản-báo đã đăng các bài ra trong kỳ thi kỳ rồi, nay đăng nốt bài âm tả và bài tính-đố như sau này:

Âm tả

Dans la région des calmes

C'était en plein milieu de l'Atlantique, sous l'équateur, dans la région des grandes pluies chaudes pareilles aux pluies du monde primitif, au déclin d'une de ces journées si rares où le ciel de la-bas quitte son voile obscur... Dans l'immensité vide qui resplendissait, des navires se tenaient inertes, arrêtés depuis des jours par le calme, lentement balancés sur place; le nôtre, et un inconnu apparaissait la-bas, dans les dernières chaudes de l'horizon.

Vers quatre ou cinq heures de l'après-midi, on me chargea d'aller dans une très petite embarcation visiter cet autre premeur du large, qui nous avait fait un signal d'appel... Seul, dans ce canot frêle, aux rebords très bas, où ramaient six matelots alanguis de chaleur, seul et infiniment petit je cheminais sur une sorte de désert oscillant, fait d'une nacre bleue, très polie, où s'entre-croisaient des moirures dorées. Il y avait une houle énorme, mais molle et douce qui passait, qui passait sous nous... longues ondulations lisses, immenses bourssoufflures d'eau qui se succédaient avec une lenteur rythmée, comme des dos de bêtes géantes. Cette eau chaude, aux posanteurs d'huile, qui nous berçait si intense qu'on l'eût dite colorée par elle-même, teinte à l'indigo pur. Si l'on ne penchait pour en prendre un peu dans le creux de la main, on voyait qu'elle était pleine de myriades de petites plantes ou de petites bêtes, qu'elle était encombrée et comme épaissie de choses vivantes.

Pierre Loti (Reflets sur la sombre route)

Tính đố

1) — Pour fournir de l'argile à une briqueterie, un entrepreneur doit la tirer d'un terrain rectangulaire de 25 m. de largeur sur 40 m. de longueur, bordant une route par son petit côté.

Le terrain qui doit être creusé uniformément à 1 m 50 de profondeur, a été divisé en 5 tranches égales par des lignes parallèles à la route.

1· Sachant que la densité moyenne de l'argile est 3, 5 quel est le poids en tonnes de la terre à enlever?

2· La charge de chaque coolie chargé de porter l'argile jusqu'à la route est de 40 kg en moyenne, et il est convenu que le prix payé pour chaque charge augmente de 1,2 cent quand on entame une tranche nouvelle. Le prix est de 1,2 cent par charge pour la 1ère tranche.

1· Combien coûtera le transport pour la 1ère tranche?

2· Pour la dernière?

3· Pour toute l'argile à enlever?

II) — Deux industriels sont associés pour une entreprise et l'un apporte 12.000 $ 00 de plus que l'autre. Ils font une bénéfice de 20.000 $ 00 dont quelques le premier touche 5.000 00 de plus que le second. Combien chacun avait-il engagé dans cette entreprise?

Được thưởng vì dập vỡ đê. Các viên chức thuộc tỉnh Bắc-ninh có tên sau này vì đã khó nhọc trong dịp vỡ đê Phi-liệt năm 1924, nên đều được thưởng nỗi người một đạo tưởng lục:

MM. Vũ-thiện-Khoái, trị huyện Văn-giang; Phan-quang-Độ, thừa phái Văn-giang; Đỗ-trọng-Hàm, thừa phái Tứ-sơn; Nguyễn-văn-Oanh, đội cơ Tứ sơn; C u-văn-Ích, phó tổng Phù-lưu, phủ Từ-sơn; Nguyễn-khắc-Tạo, canh hương hội Phù-ninh, phủ Từ-sơn; Ngô-hữu-Oanh, lý trưởng Trần liên, phủ Từ-sơn; Nguyễn-gia-Cốc, phó tổng Khương-tu, phủ Thuận-thành; Đỗ-khắc-Tuyên, lý trưởng Hoành-hạ, phủ Thuận-thành; Trần-khắc-Tuyên, lý trưởng Đình-tổ, phủ Thuận-thành; Nguyễn-văn-Tâu, chánh tổng Cự-linu, huyện Gia-lâm; Ng-đức-Ái, phó tổng Đa-tốn, huyện Gia-lâm; Đỗ-gia-Lợi, lý trưởng Gia-

(Xem trang thứ ba, cột thứ ba)

Vì đi xa mà bán một cái xe ô-tô « Mathis », bốn chỗ ngồi, còn mới lắm. Chạy rất ít. SỐ T. 2161.

Hỏi tại M. Labeye ở Gia lâm. 5108

AUTOS D'OCCASION

Studbaker 6 cylindres. 18 HP 1.600 $
Citroën torpédo. . . . . 10 HP 1.200 $
Fort — . . . . 10 HP 400 $

S'adresser à l'Usine Électrique.

Xe đạp

AUTOMOTO

Các cuộc đại thắng của hiệu xe này trong những kỳ thi mới đây:

TOUR DE FRANCE 1923
1er Henri Pelissier 1er Ruchonnet
CHAMPIONNAT DE FRANCE ROUTE 1923
1er Francis Pelissier

CHAMPIONNAT DE FRANCE JUNIORS 1924
1er Jean BIDOT

BORDEAUX-PARIS 1924
1er Francis Pelissier

TOUR DE FRANCE 1924
1er Ruchonnet 2e L. Buysse

MOTOS

XE ĐẠP CÓ MÁY PHÁT ĐỘNG

Hỏi tại E. DUCREUX

ĐỘC QUYỀN NHẬN BÁN HIỆU XE NÀY

57, Rue Jean Dupuis, HANOI.

HOẶC Ở CÁC CHI-NHÁNH

Bản-hiệu cần dùng đến những người biết nghề để làm đại-biểu ở các tỉnh to. Ai muốn nhận làm thì viết thư đến hỏi, đính cả các giấy chứng chỉ nữa.

CẦN NGƯỜI LÀM ẢNH.

Sở chiếu-bóng ở phủ Toàn-quyền cần người thợ ảnh đứng-đắn, chỉ nghĩa khá-khá và đã từ cách làm một người thị dịch (surveillant).

Hỏi tại: phố Grand Bouddha, số 150.

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé

Số nhà 5, phố Thợ-nhuộm, Giây nói 396

Xét-nghiệm máu mủ, đờm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh sỉnh, bệnh đau dạ dầy, đau ruột, bệnh đàn bà và hô-sinh, vân vân.

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn.

Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 4 giờ đến 6 giờ 30 chiều.

Trừ ngày chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ 30 đến 12 giờ trưa, có hẹn ngày và giờ cho bệnh-nhân đến chữa. 2080

AI MUỐN LÀM GIÀU?

Một đồng bạc vốn mà lợi được hàng vạn!

Một đồng bạc vốn mà lợi được hàng ngàn, hàng trăm!

Muốn như thế, thì kíp mua một phiếu dự cuộc số số, « Việc lập Đài kỷ-niệm các trận vong chiến sĩ. »

Phiếu lấy có bán ở các nơi công sở, và các cửa hàng to.

số 122

THỦY-HỬ

TRUYỆN DÀI BẰNG CHỮ HÁN

Tây-môn-khánh nói:

— Còn phải nói chi nữa!

Tây-môn-khánh đi lấy một gói thuốc độc đem đến trao cho *Vương-bà*. *Vương-bà* bảo người đàn-bà ấy rằng:

— Nương-tử muốn bụ thủ, cần phải nhớ lời tôi dặn. Hiện nay *Vũ đại-lang* đang hấp nương-tử chạy chữa cho hẳn thì nương tử giả cách đem lòng thương xót, rồi lấy thứ thuốc độc này hòa lẫn với thuốc đau bụng mà đổ cho hắn uống. Đổ xong phải chạy cho xa. Khi thuốc độc ngấm vào, tất hắn phải xông gan đứt ruột, kêu lên một tiếng thật to, bấy giờ nương-tử lấy mền trùm kín lại, chớ để cho người ngoài nghe tiếng. Lại sắp sẵn một nồi nước nóng và một cái khăn lau. Hắn bị thuốc độc thì bao gió cũng thất khiếu lưu huyết (1) và trên mồi có vết răng cắn. Đợi cho hắn tuyệt-mệnh rồi, sẽ mở mền ra, dùng cái khăn nước nóng ấy mà lau nhẹ chỗ có vết máu. Sau khi nhập-quan, mượn người khiêng đi thiêu-hóa thì sau này còn ai biết đấy là đâu.

Người đàn-bà nói:

— Đã đành như vậy, nhưng tôi tay chân lóng-cóng, chỉ sợ bấy giờ không lau chùi thì-thể được thôi.

Vương-bà nói:

— Khó chi điều ấy! Nương-tử sẽ gõ vào vách mà gọi, tự-khắc tôi sang giúp cho.

Tây-môn-khánh nói:

— Đêm nay các người phải dụng tâm mà làm, rồi sáng sớm mai tôi sẽ lại đến.

Tây-môn khánh nói xong ra đi. *Vương-bà* đem thứ thuốc độc ấy tán nhỏ ra, giao cho người đàn-bà. Người đàn-bà về nhà, trèo lên trên gác, nhìn *Vũ đại-lang* thì thấy hắn chỉ còn thoi thóp thở, mới giả-cách thương-xót, ngồi kề ngay ở bên cạnh giường mà khóc òa lên.

Vũ đại-lang nói:

— Nàng còn khóc cái gì nữa.

Người đàn-bà gạt nước mắt mà đáp rằng:

— Tôi trót đại bị người ta lừa đối, ngờ đâu người ta lại dám đánh phu quân. Nay tôi hối thầm được một nơi thuốc hay, muốn mua về chữa, lại sợ phu-quân có lòng nghi-kỵ, không dám đi lấy.

Vũ đại-lang nói:

— Nàng cứu cho tôi sống được thì việc kỳ tôi xin xóa bỏ, không nghĩ đến chi. Khi *Vũ-tùng* về, tôi cũng không nhắc đến nữa. Nàng cứ đi lấy thuốc mà chữa cho tôi.

Người đàn-bà cầm lấy ít tiền đi sang nhà *Vương-bà* ngồi, lại nhờ *Vương-bà* đi mua một lọi thuốc đau bụng đem về đưa cho *Vũ đại-lang* xem.

Người đàn-bà bảo rằng:

— Thứ thuốc đau bụng này, ông thầy đặn phải uống về nửa đêm, mà uống xong phải trùm mấy cái mền thật kín, khiến cho toát mồ-hôi ra thì tự khác sáng mai sẽ khỏi.

Vũ đại-lang nói:

— Nếu vậy hay! Đêm nay nàng tỉnh ngủ mà gọi tôi, để cho tôi uống thuốc nhé!

Người đàn-bà nói:

— Phu quân cứ yên lòng mà ngủ, đã có tôi chực đây.

Bấy giờ trời đã tối đen, người đàn bà thắp một ngọn đèn ở trên gác, rồi xuống dưới bếp đun sẵn một nồi nước sôi, bỏ cái khăn lau vào đó. Nghe tiếng trống đã điểm canh ba, người đàn-bà trước hết hãy trút thuốc độc vào trong cái chén, rót nước lã vào, rồi cầm đem lên trên gác.

Người đàn-bà gọi *Vũ đại-lang* mà hỏi rằng:

— Gói thuốc để đâu thế?

Vũ đại-lang nói:

— Tôi để ở dưới đất giường, chỗ bên cái gối, nàng mau mau hòa cho tôi uống.

Người đàn-bà mở cái đất giường cầm gói thuốc trắt vào cái chén, còn cái giấy hiệu gói thuốc thì lại cất đi, lấy cái thìa bạc quấy đều, rồi tay trái đỡ *Vũ đại-lang* dậy, tay phải cầm đồ thuốc vào.

Vũ-đại-lang uống được một hớp, liền nói:

— Sao thuốc khó uống quá!

Người đàn-bà nói:

— Qui-hồ được khỏi bệnh là hơn, dẫu khó đến đâu mà không uống.

Vũ-đại-lang lại uống một hớp nữa thì bị người đàn-bà ấy thừa thế đổ luôn vào, cầm cả chén thuốc rót thẳng vào trong cổ-họng. Người đàn-bà buông *Vũ đại-lang* xuống đấy, rồi vội-vàng bước xuống dưới giường.

Vũ-đại-lang kêu lên một tiếng mà rằng:

— Chao chao! Sao uống thứ thuốc này vào lại càng thêm đau. Trời ơi! đau không tả xiết chịu được!

Người đàn-bà đứng dưới chân giường, ôm mấy cái mền, trùm kín cả đầu lẫn mặt. *Vũ đại-lang* kêu to lên rằng:

— Tôi chết ngạt mất!

Người đàn-bà nói:

— Thầy thuốc người ta đã dặn phải làm thế nào cho toát mồ hôi ra mới hay.

Vũ đại lang lại nheo-nhéo nói, người đàn-bà sợ hắn vùng dậy, liền trèo lên trên mình *Vũ đại-lang* mà lấy tay ghì chặt các đầu cái mền lại, không để lỏng-lẻo một chút nào.

Vũ-đại-lang miễn lện một hồi, rồi rột gan đứt bùng-bục, nằm ngay ra đó, thế là xong một đời! Người đàn-bà mở mền ra xem thì ở tay *Vũ đại-lang* cắn nát cả môi lẫn miệng, tất khiếu lưu huyết, trông rất ghê sợ.

Người đàn-bà ở trên giường nhảy xuống, lấy tay sẽ gỡ vào vách lâm hiệu. *Vương bà* nghe hiệu, vội-vàng chạy ra phía cửa sau, lấu tiếng đằng-hằng. Người đàn-bà ở trên gác xuống, chạy ra mở cửa.

Vương-bà hỏi rằng:

Xong rồi chứ?

Người đàn-bà nói:

— Xong thì xong rồi, nhưng bấy giờ tay chân tôi luống-cuống, không làm gì được nữa.

Vương-bà nói:

— Khó chi việc ấy! Để cô tôi giúp cho.

Vương-bà liền xắn tay áo lên, múc một thùng nước nóng, bỏ cái khăn lau vào đấy đem lên trên gác, cuốn hồ cái mền đi, trước hết hãy lau chùi xung quanh miệng *Vũ đại-lang* cùng những vết máu ở các khiếu đã chảy ra đó.

Hai người lễ-mễ khiêng tử-thi *Vũ-đại-lang* ở trên gác xuống, chải đầu vấn khăn, mặc áo mặc quần, đi tất đi giầy, rồi lấy một miếng lụa trắng che mặt. Chọn một cái mền sạch đắp lên trên tử-thi. Lại lên trên gác, thu-xếp hết các thứ cho được gọn-ghẽ. *Vương-bà* về nhà, còn người đàn-bà ấy thì giả-cách vật mình lăn khóc rầm lên.

Đọc giả nên biết rằng: Đại phàm người đàn-bà ở đời, kẻ cố ba lối, khác có nước mắt cố tiếng thì gọi là *khốc*; có nước mắt không tiếng thì gọi là *khấp*; còn thứ khóc không nước mắt, chỉ có tiếng thôi thì gọi là *hào* (nghĩa là gào).

Người đàn-bà ấy gào khan một lúc, bấy giờ đã đầu trống canh năm, trời chưa sáng rõ, *Tây-môn-khánh* lại đến thăm tin, *Vương-bà* thuật chuyện cho nghe. *Tây-môn-khánh* đem bạc cho *Vương-bà* đi mua quan-tài cùng cỗ; đồ tẩng-táng. Lại gọi người đàn-bà sang để tương-nghị.

(Còn nữa)

(1) *Thất khiếu lưu huyết* nghĩa là tai, mắt, mũi, miệng có chảy máu.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOANG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chữ không thể có những thứ thuốc về những bình la, làm cho trẻ-con cho trẻ-con có trí khôn mà không sợ có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to lắm

Ngày mồng 7 tháng 8 năm mươi hiệu Khải-định thứ ba, tôi Bộ-các phụng lời chỉ rằng:

Chiếu như đại đường phòng cấm MONTÈS qui-công, có chế nên một thứ rượu bổ để tăng ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phải thị ghi cho qui được phòng chế-công để tỏ thành-ý.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bán-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiện-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bảo-chế **MONTÈS**

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Agents d'Annonces en Europe

POUR LE

« TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN »

Sté Mutuelle de Publicité

14, Rue Hougemont, PARIS (1er)

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về dương tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất: Santalol chất: Salol và chất: Uroformine

Giá 1$30 một hộp

Thuốc thoa Cadum

để trị

các bịnh ngoài da

Những kẻ hay ngứa gại đau đớn đã lâu năm, hễ dùng thuốc thoa Cadum mà thoa thì êm ái nhẹ liền, ăn ngủ lại đặng, khỏi lo có những bịnh ngoài da, nào là: nổi phong, nổi đơn, nổi mụt, nổi nhọt, ghẻ ngứa, bị trầy da, đức tay đức chớn, bị phỏng, có lát, nổi mày-đay, nổi vẩy-cá, sán-sướng, cướng mụt nẩy mụt kia, vân, vân.

Các ông các bà hay nhớ ngày nào thì mua ngày nấy, cho đặng một hộp thuốc ấy, hỏi tiệm bán thuốc quen của các ông các bà thì có.

thượng, huyện Gia-lâm; Trương-văn,-Thanh, lý trưởng Lễ-mật, huyện Gia-lâm; Lý-tất-Tiêu, lý trưởng Đan-kim, huyện Văn-giang; Đào-hữu-Huân, lý trưởng Công-luận, huyện Văn-giang; Vương-đình-Tiến, lý trưởng Phụ-dực, huyện Tiên-du; Nguyễn-Sử, chánh tổng Quảng-lâm, huyện Võ-giàng; Nguyễn-công-Vinh, chánh tổng Khắc-niệm, huyện Võ-giàng; Trần-văn-Vinh, phó tổng Văn-lý, huyện Gia-bình; Đinh-hữu-Thụ, lý trưởng Ngọc-xuyên, huyện Gia-bình; Ng-văn Bộ, phó tổng Phong-quang, huyện Yên-phong; Nguyễn-đăng-Du, phó tổng Nội-trà, huyện Yên-phong; Nguyễn-văn Giang, phó tổng Dương-liệt, huyện Yên-phong; Phùng-danh-Vẫn, chánh tổng Gia-thụy, huyện Gia-lâm; Nguyễn-văn Dzương, phó hương hội Đạp-cầu, huyện Võ-giàng.

AI MUỐN DÙNG ĐỒ GỖ TRẮC

Tô các, salon sập ván ván, thì đến hỏi ở số 2, phố Tiên-tsin, bổ trưa từ 12 giờ đến 2 giờ, buổi chiều từ 6 giờ đến 7 giờ.

BÁN MỘT CÁI XE CAO-SU

Bán một cái xe cao-su mới mua 200 $ ở hiệu tây mới dùng được có hai tháng. Hỏi tại bản quán.

Quan Đốc-tơ Bi-cơ-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh sốt thường, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng chí trẻ-con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Giá, số nhà 33, Hanoi (ông nói Đốt).

Quan Đốc-tơ có cả nhà cho người đi, người ốm đến nhà, ai cần lại hỏi. 2062

Giới thiệu sách mới. — Bản-quán tiếp được một quyển *Kim-Vân-Kiều* bằng văn xuôi của M. Nguyễn-văn-Ngung dịch và M. Nguyễn-bỉ-Cần xuất bản. Quyển này dịch ở bộ Thanh-tâm tài-nhân là bộ trước kia cụ Tiên-điền đã nhân đó mà diễn nên một áng văn-chương kiệt-tác mà đồng-nhân ta vẫn cùng nhau truyền tụng bấy lâu. Sách này dày ngót 300 trang, giá bán 0$.85, in và bán tại hiệu Thụy-ký. Bản-quán xin giới thiệu cùng độc-giả chư-tôn.

Mấy việc đang tra xét. — Theo lệnh quan Biện-lý Hanoi, sở mật-thám đang tra xét về một việc ô-tô đụng chết người và việc ăm mưu đặt một cây gỗ chắn ở kilomètre 84 đường Lạng-sơn, chực làm cho xe ô-tô đổ.

Tình nghĩa vợ chồng! Về cái đạo vợ chồng ở nước ta ngày nay sao lắm chuyện lôi thôi thế? Cặp thì mang nhau ra tòa mà bỏ, đôi thì mang nhau lên cầm mà kiện; vợ thì quá theo trai mê ái-ái giẫm thanh; chồng thì quá mê gái mà mất lòng mày vực. Ô! vì tiền, vì duyên hay vì nợ, mà cam ngọt quít hôi sao lắm chuyện nhỏ nhăng? Tưởng ông tơ nên xe chỉ lại, nếu đây tơ-hồng không bền chặt thì ông đem dây « tam cố » mà xe mà buộc cho ông-giới bớt những chuyện tréo-ngoe lại!

Mới đây có một người là M. Đỗ-duy-Chiêu từ xứ sở y-chính về đánh vợ là Nguyễn-thị-Sil bị thương mà vợ phải mang thưa tại cầm, sẽ cầm hỏi đầu đuôi xong lại tạm tha cho chồng về!

Ôi! Tình nghĩa vợ chồng!...

K.

Vú sữa bất tương. — Nguyễn-tinj-Thanh 26 tuổi ở số nhà 6 phố Đồng có đơn kêu tại sở Cảm rằng người vú sữa ăn cắp ngót 100 bạc rồi trốn đi mất.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Hội đá bóng của người minh. — Hôi đá bóng của người minh là hội « Jeunesse Tonkinoise » đã họp kỳ đại-hội-đồng bất-thường ngày 6 février 1925. Hội bàu một ban trị-sự như sau này:

Président: M. Nguyễn-xuân-Điền, thư-ký thượng-hạng tòa sứ;

Secrétaire: M. Nguyễn-v-Thu, thư-ký tòa-sứ;

Capitaine: M. Trung, kế-toán nhà Grétdit Foncier;

Trésorier: M. Minh, thầu-khoán;

Commissaire: MM. Tâm và Xuân thư-ký thương-mại.

Ông Điền xưa nay vốn là một người rất nhiệt-thành với những hội công-ích. Ông đã từng giúp nhiều hội ở tỉnh ta nên lần việc ta. Nay ông lại vào giúp hội đá bóng này, tất nhiên ông sẽ hết sức làm cho hội được thịnh-vượng. Hội tư nay có một ông hội-trưởng có tư bản, có nghị lực, có can đảm, có nhiệt tâm như ông Điền, chắc không lo gì không phát-lạt thịnh-trường. Thực là đáng mừng cho hội « J. T. » lắm.

Ngày mồng 8 février vừa rồi hội đá thi đã tranh giải quán-quân với hội 1er T. T. Hanoi. Ông ô. trưởng thân ra gare đón những ông équipier của hội 1er T. T. Rồi mấy ông hội viên của hội « J. T. » là MM. Điền, Thu, Trung và Minh có đặt tiệc tại nhà Hôtel Hải-phòng thết đãi trân trọng lắm. Hai bên đều tỏ ý hoan-hủy.

Trận đấu ba giờ chiều hai bên cùng ra bãi có sông lắp ở phố Bonnal. Bên 1er T. T. áo đỏ, bên « J. T. » áo vàng trông rất vui mắt. Đầu tiên hai bên cùng nắng hai chồng giữ nhau, cả 1er mi-temps không bên nào được bên nào. Đến 2e mi-temps bên « J. T. » cắt M. Aa vào arrière. M. Aa đá rất tài-tình, quả nào cũng trúng, thành ra bên T. T. không lo giữ nhà chỉ cứ việc mà tiến thôi. Quả nhiều chỉ trong có mười phút nữa thì tan mà M. Hiếu đá vào goal bên kia được một quả, M. Vinh đá được một quả nữa thế là hội « J. T. » được hội 1er T. T. hai vàn.

Hội J. T. thật là có hi-vọng về giải quán quân 2e série 1924 1925 lắm, chỉ còn đá với vài hội nữa thôi vậy các ông équipiers hội ta nên cố đi! nên cố đi! Bà con tỉnh ta mong lắm đấy! mong lắm đấy!

V. lai cảo

NAM-ĐỊNH

Bệnh đậu mùa. — Bệnh đậu mùa ở tỉnh này đã nhiều nơi có. Trong vòng nửa tháng nay quan docteur Rougier đã đi chủng đậu cho dân các làng nhà quê.

Còn như ở tỉnh hiện trong dinh quan án cũ, sở Y-tế có phái người đến chủng cho dân thành phố, từ 2 giờ 30 đến 4 giờ 30.

Cũng như Hanoi! — Cách vài hôm nay, một cô nữ học sinh còn nhỏ tuổi đi học gần đến trường thì có một đứa, nhân lúc chỗ ấy vắng người, giật ngay của cô bé một chiếc hoa tai vàng rồi chạy mất.

Ấy giữa lúc thanh thiên bạch nhật mà quân nào còn hỗn thế thì lúc tối trời, chúng hỗn đến đâu.

Vậy các nhà có con đi học mà còn bé thì nên cho người đưa đi thì hơn thứ nhất là đừng cho đeo nhiều vàng bạc, mà bà con ta có việc cần phải đi đêm như ở xe hỏa hoặc tàu thủy về cũng phải nên cẩn thận mới được.

BẮC-GIANG

Bán được cọp. — Hôi ba giờ chiều ngày hai mươi bốn tháng giêng ta vừa rồi, có một con hổ vào làng Lạn-trạch, huyện Việt-yên. Thấy vậy dân làng cùng tổng-tiếp cướng độ ba, bốn trăm người, kẻ thì gậy-gộc, người thì chiêng trống ra vây đánh, song đều vô hiệu cả, lại bị con ác thú ấy cắn chết một người, và cắn một người bị thương, thực là dữ lợn. Sau khi ấy đi báo quan huyện sở tại. Lập tức quan huyện đem ba tên lính cơ, và ba khẩu súng đến vây bắt, không tốn mấy phát đạn mà bắn chết được con ác thú ấy. Con hổ ấy to lắm, đến 8 người khiêng nặng. Thật là đã vì dân trừ được cái hại lớn vậy.

Thúng lai cảo.

VIỆC KINH-ĐÔ

Sổ quyên giúp người bị lụt bão (*tiếp theo*). — MM. Phan-Truy 5 p, Trần-đình-Chuân 5 p, thị-Cúu 5 p, Tri-bá Bón 10 p, Ngô Cống 5 p, Phan-Thương 8 p, Đặng-Mô 10 p, Đỗ-Tân 5 p, Đặng-N. uyên 5 p, Trần-rao-Hiệp 10 p, Prúc xương-Lợi 5 p, Ng-Thường 5 p, Phạm-Canh 5 p, Phan Lai 5 p, Ng-Chác 5 p, Ng-đ j Pun g 25 p, Lâm-thương-Hậu 5 p, Trần-Xuóc 5 p, Thi-xá-Nho 5 p, Lê-Vinh 6 p, P. am chân Hàm 5 p, N.-hữu-Hoàn 5 p, La-thiên Toại 10 p, Cenh-yêm-Hiếu 40 p, Sanh Hiền 100 p, Phúc-mỹ 30 p, Lê-tân-Yết 50 p, Huỳnh-đạt-Tu 100 p, Lê-Phiên 10 p, K.-ú-duy-Cao 8 p, Ng-khắc-Thiệu 8 p, Lê-hâu-Hiền 20 p, Lê-Kiên 5 p, Hà-Kiroan 5 p, Hoàng-Hiệp 10 p, Lê-Tham 8 p, Đoàn-Khang 6 p, Nguyễn-Đôn 5 p, Bùi-Thuận 15 p, Tăng-văn-Canh 5 p, Bùi-Thuyên 10 p, Trương-Tu 5 p, Bùi Uynh 10 p, Bùi-Tức 10 p, Bùi-Duy 10 p, Bù Xước 10 p, Bùi-Giao 5 p, Trịnh-Hanh 5 p, Võ-Quang 5 p, Bac-Chuyet 5 p, Cún-Thông 5 p, Cầu-Quế 5 p, N.-Vy 5 p, Đoàn-Hon 5 p, Ng-Viễn 5 p, Võ-Toan 5 p, Trần-đình-Kiêm 10 p, Cao Duyết 5 p, Ng-khóa-Tân 50 p, Ng-v-Hoành 3 p, Ung-Chuẩn 30 p, Ng v-Hy 15 p, Trần-Tiến-Thuyên 5 p, La-thiên-Thái 50 p, Huỳnh-văn-Cư 20 p, Nam-t ái 30 p, La-thiên Nguyên 10 p, Quảng-phát-t rông 10 p, Quảng-an-thái 5 p, Thiên-thái-Sang 5 p, Hòa-lợi 5 p, Trần-Ko 5 p, La-D.ân 10 p, Diệp-nhất-Sanh 5 p, Quả g-dụ-Hưng 5 p, Phong lợi hiệu 20 p, Phúc-lợi 5 p, Phúc-quảng-Nguyên 5 p, Hòa-thành 5 p, Quảng-phúc-xương 5 p, Quảng-phúc Quan-Thăng 30 p. Thuận thành 5 p, Hiệp lợi 5 p, Quảng-thang-Sang 10 p, Trrương-Lợi 10 p, Cận-thành-Hưng 5 p, Guiseng 10 p, Nguyễn-thân 5 p, Vĩnh-xương 5 p, Vạn-phát 40 p, Triệu phát 30 p, Phát-ký 20 p, Tường-lang 20 p, Nguyên-ký 10 p, An lợi 10 p, Gia phát 10 p, Truật-t ái 10 p, Trí(u-trấn tra 5 p, Cầm-nguyên 5 p, Hoàng hiệp 5 p, H.-thành 5 p, Đồng-nguyên 10 p, Chấn-long 5 p, Lư-hưng-tân 5 p, Linh-s-trà-đái 5 p, Linh trà-n.ý 6 p, Chinois Congrégation Hải-nam 16 p, Simoni 20 p, Garde indigène An-điềm 8 p 90, Brigade Garde indigène Rés dence Supérieur Huế 15 p.30, Personnel indigène Cemin de fer Thừa-thiên 23 p, Province de Soctrang (Coc inchine) 1è et 2è liste 79 p.09, Poạm-Lương 200 p, Ung-v-Mẫn 30 p, Province de Chợ-lớn 3.067 p.70 Province de Quảng-ngãi (1è et 2è liste 1.900 p, Province de Biênhòa 296 p, Elèves du Collège Quốchọc 85 p 50, Khoách-v-Vi 20 p, Lêhữu-Tinh và Nguyễn-hữu-Liên 50 p, Mai-lâm-Vinh 20 p, Lê-v-Thiệp 30 p, Võ-thị-Tuyên 20 p, tỉnh Phan-thiết (2è, 3è & 4è liste) 4.200 p, Gouvernement Saravane 1ère liste 77 p,20, tỉn Phan-rang (3è et dern ère listes) 601 p 56, tỉnh Quảng-trị 1.893 p.64, tỉnh Dalat (2è et 3è liste) 900 p, tỉnh Thanh-hóa (1ère liste) 1.044 p.27, tỉnh Cần-tơo 800 p.

Cộng sổ quyên thứ 4 28.931 $ 09

Số tiền những sổ quyên trước..... 55.687 . 74

Tổng cộng.... ... 84.618 . 83

Cái nạn chuột. — Nói đến cái nạn chuột thì xin bà con chớ ngờ rằng bệnh dịch hạch, cái nạn chuột này tuy chẳng phải dịch hạch, nhưng hại cũng chẳng vừa. Ở thành phố Kinh đô này càng ngày sự cư tụ càng đông thì chuột lại càng sinh sản thêm nhiều, vì rằng giống ấy sinh sản rất dễ mà mỗi khi thường ở lẫn với người để phá hại loài thực vật, cho nên sự cư tụ càng đông đúc bao nhiêu thì số chuột càng thêm nhiều bấy nhiêu.

Hiện nay ở Huế chuột sinh ra nhiều quá, nhất là ở các nơi phố phường thì nó đào hang chạy khắp ở các nơi nhà phố; trên người ở dưới chuột đào hầm, nhất là mấy chỗ kho tàng thì chuột lại càng nhiều lắm, giống gì nó cũng phá như là nơi sử quán, nơi cổ-học-viện và các nơi bảo tàng-cổ, thì chuột quả sức nhiều, những con to bằng cái chai rượu, bằng cổ chân cẳn phá rất hại, những người canh giữ các nơi ấy phải mua khoai mua lúa cho nó ăn thì nó mới khỏi phá, còn như các nhà ở phố phường thì chu t phá hại không xiết kể, cẳng biết làm thế nào mà trừ được, nếu tương lai mà chuột càng ngày càng sinh sản nhiều thêm thì chắc sẽ có ngày sinh ra bệnh hoạ cho người. Trong mươi năm lại trước thì cái sản chuột ở xứ này rất hiếm họ mà đến nay đi đâu cũng nghe chuột nó phá hại đồ thức, thậm chí đến những vật hoa lợi như ai sen ở dưới hồ cũng bị nó phá hại, bắp đậu ở các nơi vườn tược trong thành ngoài thị đều bị nó cắn phá hư hỏng hết, nếu chẳng kiếm cách trừ khử thì cái hại chuột tương lai e ắng biết đâu đó đến đâu mà kể vậy thì cái nạn chuột xứ này thật là một điều nên quan tâm lắm thay.

Một kẻ tàm-ác. — Tên Khương là một tay đại bợm đã phạm tội cẩn ẩn rất nhiều, vừa rồi nó được mãn hạn thì về quan giao cho bổn quản-húc nó về bắt nó phải chịu nghiệp sanh nhai theo bề lương-thiện không được trộm cắp nữa. — Về nhà được vài hôm thì ngựa quen đường cũ lại đi đào ngạch kiếm cớ đổ lên. Những kẻ hương chức trong làng đã xét được sự bỏ hành của nó đến rằn đe la rầy nó thì xem bộ nó cũng chẳng nghe lời, cha nó thấy nó không chịu đổi nghề ăc nghiệt ấy thì cũng la rầy nó, nó lại hm g hăm cãi lẫy chẳng thèm kiêng nể thì cha nó và: gật đuổi, nó bèn hành hung với cha nó rồi dọa cha nó rằng nếu chẳng cho nó làm nghề cũ thì nó b p ong giết cha nó đi. C a nó giận quá bèn tâm nó lại la làng lên, làng xóm chạy đến bắt nó rồi giải nó xuống quan, cha nó cũng theo xuống kể tội bất hiếu của nó để xin quan trị tội.

Tên Khương này chẳng khác chi tên Hầm ngày xưa, mỗi khi mắc tội t à về, làng xóm đều rằng sợ mỗi sau bị tội phải đày biệt xứ chung thân thì mới yên, nay tên Khương chẳng hay quan trên sẽ xử đoán thế nào, kẻo nó vốn là một tay nắm-ác làm lắm điều rắc rối cho kẻ lương dân, thật đáng nên trừ khử.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ tư 18 Février 1925

(hai mươi sáu tháng giêng)

TÔ THỊ VỌNG PHU

Thăm thẳm dâu non phơi mặt ngọc,
Tro tro người đá giãi lòng trinh.

Đào mới ra đóng vai chính than văn rất là nẻo nùng và ai oán.

Tối thứ năm 19 Février 1925

(hai mươi bảy tháng giêng)

HIỆP SỸ BÁO CỪU

Khen ai vì bạn báo thù
Kẻ oan rồi cũng được phu tâm lòng.

Có vai đào thực hay. — Có vai Khách rất ngộ,

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đau mỹ mắt, đau mắt, đau da mảng mắt, chảy nước mắt.

Muốn chữa khỏi các bệnh ấy thì nên dùng:

Thuốc Ciella

Giá một lọ: 0$80

Có bán tại: Nhà Ba chuông, Hanoi

Một cái nguy-hiểm trong xã-hội

Trong lúc bắt đầu có mưa bụi này, các bệnh ho, đau màng phổi, nói tóm lại là tất cả các bệnh đau về bộ máy hô-hấp, lại sắp nhiều lắm, vậy cần phải cẩn-thận lắm mới được. Thực thế, bệnh ho không chữa cẩn-thận nguy-hiểm thế nào, tất ai cũng biết. Bệnh lao trong xứ này, nguy-hiểm lắm thay, vì mỗi năm bệnh ấy làm hại hàng vạn con người, bệnh ấy vẫn rình mà làm hại đó. Muốn tránh khỏi bệnh ấy phải giữ buồng phổi cho mạnh khỏe, thì chỉ có một cách là uống:

Cachets du Docteur Nofal

0$95 một hộp

Mỗi ngày uống hai cachets (trước mỗi bữa cơm uống một cachet) thì thấy kiến hiệu quả kỳ sở dụng.

Nếu phổi yếu, không chịu được thời tiết ẩm nhẩm, và giá lạnh, chớ có chờ đợi nữa, nên dùng ngay!

Le sirop Nofal Thiocol

Nhiều thầy thuốc khuyên dùng thuốc ấy trị hết hẳn bệnh.

Giá tiền là 0$90.

Hai thứ thuốc ấy ở hiệu CHASSAGNE, Phố Paul Bert có bán.

Muốn hỏi điều gì hiệu ấy cũng sẵn lòng chỉ bảo cho.

NÊU thấy ai mắc bệnh suyễn, bệnh ho thì nên bảo người ta dùng thuốc bằng bột, bằng điếu vấn (REMÈDE D'ABYSSINIE EXIBARD EN POUDRE, CIGARETTES).

Thuốc này hiện các lương-y ai cũng lấy làm hiệu-nghiệm. Mỗi năm chữa được hàng nghìn người khỏi bệnh.

Đã bột trong một cái ống, hoặc trên một mảnh kim-khí mà đốt, rồi thở cái khói thuốc, thì lập tức đỡ ngay. Có thứ mà xem, sẽ thấy kiến-hiệu là thường. Mới thuốc quốc Abyssinie Exibard (CIGARETTES D'ABYSSINIE EXIBARD) cũng hiệu-nghiệm lắm.

Trên cái bằng quốc chung quanh hộp thuốc có in dấu-hiệu sau này mới là thực hiệu:

Có bán tại: H. FERRÉ & Cie, 28, Rue Richelieu, Paris, và các hàng Bào-chế.

Gởi bán tại { BLANC, Hanoi MONTÈS, Hanoi

TRÀ VINH-MẬU

Bản-hiệu khai-trương ở Quảng-đông bên Tàu, đã mấy mươi năm nay, có mở xưởng chế-tạo ở Vũ-di-sơn, chọn các thứ trà đầu-xuân thượng hảo-hạng tại trên non nổi cao như liên-tâm, ô-long và thiết-quan-âm, vân vân, đóng cách hóa-học điều chế, xa gần ai cũng khỏi lường.

Mới đây lại phát-minh một thứ trà liên-tâm nhỏ cành, gọi là « SONG HỈ CHÍNH THẤT BANH-TRÀ » cũng được nhiều qui-khách hoan-nghênh. Nay xin đem những đến riêng của trà VINH-MẬU đóng bảo, để qui-khách thưởng trà không đến nỗi mua lầm.

Các chi-điểm bán trà VINH-MẬU:

Nam-định: phố Khách, số 144.

Ha-nội: phố Hàng-ngang, số 38.

Hải-dương: phố Khách, số 14.

Vinh-hiện trà hiệu cẩn bạch

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTES

54 Phố Paul-Bert, Hanoi

Trẻ con thường hay đi tả, ho, giật gân, mụn nhọt, sốt, vân vân, muốn trị các bệnh ấy cho trẻ con thì nên dùng :

Reinette Duval

Thuốc nhuận tràng, chế bằng nước quả táo (pommes) và các thứ qua khác nữa.

Mỗi lọ : 0$90

Có bán tại : Nhà Ba-chuông, Hanoi

祥和裕
YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

48, Rue des Cantonnais, 48

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu có bán buôn các thứ sóc nhiễu, hàng lãi nhiều lắm. hàng thật tốt, giá thật rẻ

Có bán cả hàng ta (Hắc-kỳ như the, nguyên, Hanh, lụa, bằng, quế, sản vân. và hàng Saigon như Hanh, đa, sản vân.

Nay mới có đủ các mặt hàng thâm, mapa đen và cải mán rộng khổ. Những hàng này bán buôn từng tấm, chớ không bán lẻ và không có mẫu gửi đi các tỉnh. vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Quí-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu sẽ gửi contre remboursement.

Cẩn-bạch

1910 YU-WO-TSEONG

Hễ phải bệnh ho

HÃY DÙNG THỨ THUỐC NÀY :

THUẬN KHÍ CHỈ KHÁI HOÀN

Thứ thuốc này của bản-hiệu đặc tiếng đã lâu năm bất cứ ho hàn, ho nhiệt bí cảm sinh ho, hoặc đi nắng về ho, nam nữ lão thiếu đều là hợp dụng, ho nặng đến đâu chỉ già nửa chai nhẹ ngay lập tức.

Thứ thuốc này dùng bằng lọ thấy tinh bao phong cẩn-thận để lâu không hỏng.

Mỗi lọ ba hào.

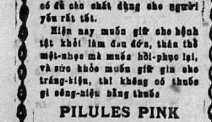
Nửa tá (6 chai) một đồng rưỡi

Trong hiệu có thầy danh sư về dụng các thứ thuốc, các ngài muốn hỏi điều gì xin trả lời ngay.

Quí-khách ở xa chiếu cố cho, xin gửi theo cách lĩnh hóa giao ngân, nếu có thư từ hoặc mandat gửi về cho bản hiệu, xin để tên M. SIOU-HANG-LAM thì tiếp được ngay.

TIỀU-HẠNH-LÂM

108, phố hàng Buồm, Hanoi

Một cái điều-pháp trừ bệnh

Trong đời người ta, những điều nên sợ nhất là những chứng đau xoàng mà giai, những nỗi một nhọc hớ tới hàng ngày vì những chứng ấy làm cho cạn huyết suy đi, gần cốt kém đi, hại cho cơ thể hơn là những tật bệnh lớn.

Vì vậy, nhiều gia quyến kia, mỗi khi người lớn hay trẻ con trong mình không được khỏe mạnh, thì người ta thường dùng thuốc Pilules Pink. Thuốc ấy nguyên bổ huyết bổ gân, rất tốt cho lục phủ ngũ tạng và trong cơ thể cho chất dùng cho người yếu rất tốt.

Hiện nay muốn giữ cho bệnh tật khỏi làm đau đớn, thân thể một-nhọc mà mau khỏi-phục lại, và sức khỏe muốn giữ gìn cho tráng-kiện, thì không có thuốc gì công-hiệu bằng thuốc

PILULES PINK

Thuốc Pilules Pink, hiệu bào-chế nào cũng có bán.

THUẬN-THÀNH

Bottier — Chapelier

7, Rue des Caisses, Hanoi

Kính trình qui-khách,

Bản-hiệu mới sang nhiều mẫu đa đẹp, gót cao-su Wood-Milne, đáy giầy (lapel) bền bỉ giá hạ, xin mời các ngài nhãn-cố.

Ⓑ NGUYỄN-VIỄN-HÀN kính mời

Giá giầy ở cao-su là cố ý bán hạ giá, nay xin tính hạ giá ở tarif cũ ho mới.

HỠI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ,

nếu các ông đã dùng đủ các món thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thứ thuốc bôi POMMADE MOYER, dùng độ ngay lập tức mà chóng khỏi hẳn.

Ở Paris hỏi tại hiệu bào chế DUPUY, 226, B. St Martin

Ở Hanoi : nhà thuốc LAFON & LACAZE.

Nhà Bán-đồ « TẦM-TẦM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng cũng bán từ tám giờ sáng.

Nhất cử lưỡng tiện

Bản-hiệu mới sang một thứ kính sáng mài lo, đi ngoài đường là kính rợp, ngồi bàn giấy là kính sáng, trông xa, trông gần cũng được tiện, nhất là các ngài làm việc biên chép luôn đỡ hại mắt, thực là một thứ kính vệ-sinh, mà nhất cử lưỡng tiện, đi đâu khỏi phải mang 2, 3 cái kính. Xin mời các ngài chiếu-cố lại mua kẻo hết.

BÁN TẠI HIỆU :

LY-SENG-BAO

42, Phố HÀNG BỒ, HANOI

Thuốc lào Hoành Phát hiệu « Xe hỏa » mỗi gói 5 xu.

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酷福

J. BLANC (dệ nhất hạng bào chế)

Ông L. BLANC (người nổi nghiệp)

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晚午各喫飯之喫沒喫酷福數吃納

Bán tại : Hiệu Bào-chế J. BLANC

2089 31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

ĐỔI CHỖ Ở

Kính trình quý-khách gần xa được biết rằng, hiệu LỢI-THÁI bán đồ vàng bạc trước ở số nhà 110, Rue des Changeurs, nay vì làm lại hiệu, nên tạm giọn về số nhà 80 cùng phố ấy.

LỢI-THÁI cẩn-bạch

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTES

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ê khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

Rượu thuốc trị bệnh tê-bại, đau xương của Biển-Tổ Ngọc-Liên, số 46, Rue Primerole à Đáp-cầu đã nổi danh trong các giới. Vì nó mạnh-lực đại bổ của nó rất mãu nhiệm, nó làm cho khí huyết sung túc, sương cốt mạnh mẽ, rượu này ai dùng cũng được, vì nó là một thứ thuốc bổ rất dễ uống. Hiện có gửi bán tại nhà in Kim Đức-Giang, số nhà 83, phố hàng Bè, Hanoi và hiệu Hương-Mật thư điếm số nhà 92, Boulevard Bonnal, Haiphong và hiệu Phương-Nguyên, Rue Paul-Bert à Huế, giá mỗi chai là 2$00.

Ở các tỉnh xa ai muốn mua hay hỏi điều gì, xin cứ viết thư về bản-quán Lại Đáp-cầu.

ĐỖ KIM-HOÀN

BIJOUX GOLDTUBÉ

Dùng rồi lại bán lại 1 fr. một gam

1 fr.75

Tiền cước : 0.60

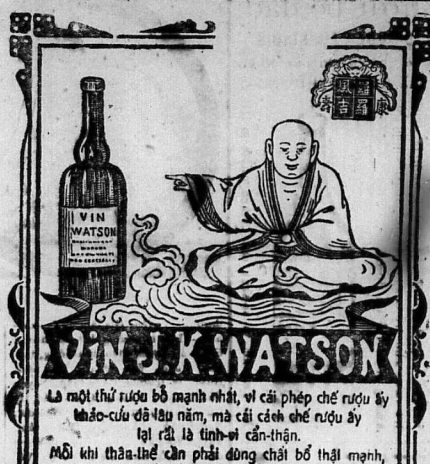
Các thứ nhẫn gài là BAGUES SERPENT nữa này, thực là chắc chắn, đúng kiểu. Có nhẫn hai chữ đầu tên, hoặc khắc cả tên như « MARIE », « SUZANNE », « SOUVENIR », giá : 1 fr. 75. Xin quý-khách hiểu rõ số gài kiểu nhẫn muốn mua. Hễn mấy cái ngài mua mới cái nhẫn, nếu các ngài không ưng ý, thì chuyển lên mua bản biên cả tiền lại trả.

Còn như cái nhẫn, thì các ngài lấy một miếng giấy bồi, khoét một cái lỗ vào đó, làm mẫu. Rồi gửi một cái mandat 2 fr. 25, đến hiệu

BIJOUX GOLDTUBÉ, Rayon E

211, Rue Saint-Honoré, PARIS

thì chuyển tên sau nghĩ sẽ nhẫn được rõ nhất và vuông. Cước-lệ có và phương đó tiền.

VIN J. K. WATSON

Là một thứ rượu bổ mạnh nhất, vì cái phép chế rượu ấy thảo-cứu đã lâu năm, mà cái cách chế rượu ấy lại rất là tinh-vi cẩn-thận.

Mỗi khi thân-thể cần phải dùng chất bổ thật mạnh, dùng rượu ấy tất là hiệu-nghiệm mà chóng được hiệu-nghiệm.

huyết suy, bệnh cần suy,
bệnh ghịp, bệnh ngã nước, v v.

Một cốc li-cơ. Uống hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

HIỆU BÀO-CHẾ CHASSAGNE

59, Phố Paul-Bert. — HANOI

Hỏi mua một lọ con làm mẫu 0$10

CÁC NHÀ THẦU KHOÁN! CÁC NHÀ CHỦ MỘT

NÊN CẨN THẬN!!!

VỀ VIỆC KHÍ DỤNG MÒN MỖI ĐI.

NÊN MUA KHÍ DỤNG

S. A. C. M. TOÀN BANG THÉP NGUYÊN

CÓ THỂ DÙNG ĐẾN KHI MÒN HẾT MỚI THÔI

CÓ CHỈA SẴN NHIỀU — TIẾP ĐƯỢC THƯ GỬI HANG NGAY

CÓ CÁC KIỂU ĐỂ ĐẶT CÁC MÁY

Cho các nhà máy, nhà máy điện, máy tàu, có lò dùng về nông nghiệp, v v

Siège : ANONYME de CONSTRUCTIONS MECANIQUES à HAIPHONG | Giấy nói : N° 8 | Tên viết tắt : CAMECTAM

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Phố Paul-Bert, phố Đồng-Khánh và phố Rollandes

HANOI

Bán rao hàng ở gian hàng bán vị ăn

Từ ngày thứ hai 16 đến ngày chủ-nhật 22 Février 1925

Arôme Maggi.	Một lọ số 3 :	7 fr. 25
Dầu O-li-va Guiot, thượng hạng. . .	Một lít :	12 fr. 00
Bột bánh Savoie làm bằng trứng tươi Hiệu La lune.	Một gói 250 gr. :	2 fr. 00
Nấm Gabriel.	Một phần chia tư hộp :	3 fr. 50
Cá harengs ngâm rượu vang trắng Bouclet. .	Nửa hộp :	4 fr. 50
Pâté foie gras, Hiệu Joubes	Một hộp hai người :	8 fr. 25
Quả cerises ngâm Champagne Mère Moreaux.	Một lọ một lít :	20 fr. 00
Eau gazeuse naturelle Prior. . . .	Rất tốt, nửa chai :	2 fr. 00
Rượu vang trắng Barsac Hiệu Calvet.	Một chai :	1 fr. 00

BOITE POSTALE N° 49

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC

MỘT TRIỆU

HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN

Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

Lần mua vé thì giá 25 quan, sau thì đóng làm 20 tháng mỗi tháng hai mươi quan. Hễn trúng lần đầu, tiền được ngay cái vé, rồng mình có quyền cố hơn, tế vì trong số thì được số tiền. Mình chỉ chịu khó đành dốc một tí, thôi-kéo-mình-không-nhịn đến, mà cả được độ các một số tiền. Lại được có quyền tỏ-hảo một cái vé rất quý có sinh lợi-tức.

Vé Crédit National mỗi năm lần kỳ độ chọn rất số là 1er Janvier, 1er Février, 1er Avril, 1er Mai, 1er Juillet, 1er Août, 1er Octobre, 1er Décembre

Mỗi lần rút số có :

1 lô.	MỘT TRIỆU
1 lô.	500.000 quan
2 lô.	200.000 quan
3 lô.	100.000 quan
5 lô.	50.000 quan

Hễn rút số tâm kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan

Như vậy rất dễ cũng dễ trúng làm

Muốn rõ thể lệ cuộc rút số kỳ, nên viết 20 quan tem thư cho chúng nhận nhé :

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Paradis, MARSEILLE (France) R. C. 6576

Vừa bản xí nghị thực phê bản loại ngày 17 Mars 1920, các nhà mua sẽ được đủ điều như trên

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)